



## VIKTORKA

Březen je obvykle ve znamení jara. Končí vláda dlouhé zimy a nastává radostné období, kdy všechno v přírodě raší, roste a zelená se. I v řadách věřících je jaro spojeno s očistou a obnovou života, zejména u křesťanů je to období Velikonoc, které jsou znamením smrti a vzkříšení. Ne vždy je však život nebo mytologie otázkou inspirace pro nás živé a možná je dobře, že letos jsou Velikonoce posunuty až na duben.

Naše úvodníky zpravidla připomínají výročí různých osobností nebo událostí z dávné historie, kterou se snažíme oprášit a připomenout dnešním smrtelníkům. Dnešní výročí je spíše nekrologem. Kdo zemřel?. Vlastně nikdo a přece jenom ke smrti došlo. Lékaři by to spíše nazvali klinickou smrtí, kdy duše zemřela, ale tělo stále žije, jen si toho není vědomo.

Před dvaceti roky byla započata historie jedné značky, která zazářila, dosáhla svého vrcholu a poté zhasla. Jmenovala se Viktorka, tedy tak se jí říkalo mezi známými. Úředně se jmenovala Victoria Security Printing, a.s. Pokud bych se měl držel přísně pravidel právního výkladu, tak k žádnému zániku nedošlo, nicméně k úmrtí duše a dnes i těla došlo.

Všechno začalo o něco dříve, tak jak tomu obvykle u početí bývá, k porodu, tedy k datu zápisu do obchodního rejstříku došlo 21. března 1991. Do vlny dostala Viktorka základní kapitál 100.000 Kčs a začala psát novou historii cenin u nás. Hlavní záměrem byl tisk cenných papírů, protože v období chystané privatizace a zakládání nových firem bylo třeba všechny ty akcie a ceniny někde vyrobit. V Československu byla na dlouhá léta přerušena tradice tvorby akcií a tak jediné zkušenosti zde měla Státní tiskárna cenin, s.p. a Technická ústředna spojů, což byla tiskárna uvnitř státní pošty. Jediným dalším pracovištěm zaměřujícím se na ceniny bylo ministerstvo vnitra, které mělo na starosti doklady apod. Je tedy nasnadě, že pracovníci, kteří byli důležití nebo jako všichni na přelomu 90. let ucítili ducha podnikat, dostali nabídku a příležitost vstoupit do nové řeky.

K organizaci tak velkého podniku bylo kromě zkušeností třeba také kapitálu, trocha odvahy a špetku drzosti a hlavně někoho kdo ty všechny vlastnosti má a převezme je pod svoji starost. Byl jím Viktor Kožený. Nejprve zkoušel možnost začít v tiskárně v Holešovicích, ale jelikož pošta byla stejně zkorumpovaná jako jiné státní podniky, vybral si budovu v Michli, kterou vlastnil Výzkumný ústav automatizačních prostředků Praha. Zde se začala budovat první tiskárna a to doslova na koleně. Během několika málo měsíců a let vznikla etablovaná tiskárna, vybudovaná od nuly a ve své vrcholné éře zaměstnávající přes stovku osob. Na českém trhu dominovala s téměř 2/3 podílem cenin, pokud nepočítáme bankovky a poštovní známky. Ty však později také tiskla.

V roce 2006 oslavila své patnácté narozeniny a zdálo se, že vše bude probíhat hladce jako doposud. Období dospívání však zasáhlo Viktorku víc než jiné dívky v jejím věku. Začaly problémy. Změnil se charakter trhu, privatizační procesy byly již dávnou minulostí, od roku 2005 docházelo na českém kapitálovém trhu spíše ke koncentraci a navíc se projevil i vliv různých afér okolo zakladatele, i přestože přestal již dávno mít přímý vliv na chod podniku.

Začalo období redukce zaměstnanců a úsporná opatření, přesto tiskárna dál pracovala a byla schopna tvořit výnos, jenže

požadavky byly větší než reálná možnost v daném období. Situace se postupně měnila, až se zdálo, že se tiskárna nedožije plnoletosti.

Možná, že vznikla krásná pohádka o tom, že přišel princ s dobrými úmysly, který se rozhodl zachránit Viktorku v poslední chvíli před zlým osudem a pomocí. Zachránil tak pilné pracovitě pomocníky v jejím podniku a to jak ty živé tak ty neživé, ale otec Viktorky se rozhodl, že pro něj bude lepší, když svoji dceru neprodá, ale jen půjčí (v obchodním světě se říká pronajme). Takže vlastně princ dostal věno a půl království, ale bez nevěsty a nutnosti se s ní oženit. Zdálo se, že všichni jsou spokojeni a budou žít spokojeně navěky. Přišlo ale strašidlo jménem Krize a to postrašilo nejen prince, ale všechny na celém světě a princ se rozhodl, že si sbalí uzlíček a vrátí se domů.

My však nežijeme v pohádce, ale v reálném životě. Takže můžeme jen konstatovat, že pronájem prostor v Michli byl ukončen, stroje, vybavení jsou postupně odváženy do jiných výrobních prostor a většina pražských zaměstnanců dostává výpovědi a odchází jinam, často mimo svůj obor, kterému se desítky let věnovali. Viktorka se stává jen pronajímatelem svých prostor, léta už netiskne. Možná se někdy její talent probudí a začne se znovu rozvíjet. Možná, že se zachránce do Prahy zase někdy vrátí. Možná, že si nikdo této změny téměř nevšimne, jako když přecházela výroba před dvěma roky do jiných rukou, možná..... těch možná je hodně a nikdo z nás nemá tu křišťálovou kouli, aby řekl co bude za měsíc, rok nebo deset let.

Každopádně je skutečností, že v tiskárně cenin v Ohradní ulici dozněly tiskářské stroje a výrobní hala brzo osiřít. Najde se jiný zájemce, který si prostory od Viktorky pronajme a my všichni uvidíme co bude dál.

Sběratelé budou moci úspěšně sbírat předměty se signaturou VSP, hledat varianty, tiskové chyby a budou mít uzavřenou sbírku, která čítala 6621 zakázkových čísel. Když zaniklo Československo, filatelisté jej přeřadili do tzv. uzavřených zemí, které již nic nového nevydávají a otevřeli novou kapitolu České republiky. Tehdy řada z nás emocionálně cítila stesk se zánikem státního útvaru kde jsme se narodili, ale při silvestrovském přípitku se nestalo nic zásadního, nezhasla světla, nezhroutil se svět, zkrátka jsme zase začali počítat od jedničky a svět šel dál. Proto si při vzpomínce na dlouhých dvacet let můžeme říci, že tehdy, v roce 1991 jsme byli také na začátku a zkrátka si dnes vynulujeme počítadlo a začneme něco nového co nás čeká číslovat zase od jedničky.

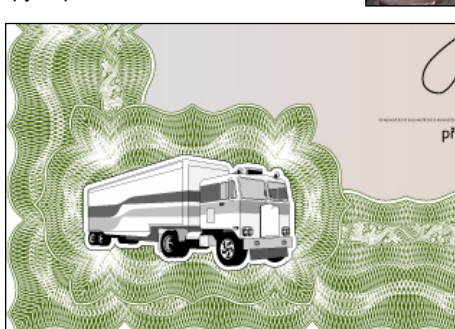
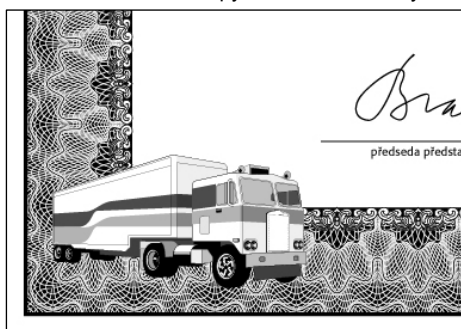
Praha, 31.3.2011

## VZPOMÍNKA NA VIKTORKU

Náš věstník se v některém z příštích číslech vrátí k podrobnější historii VSP nebo i některých vybraných zakázek a jistě bude zajímavé sledovat okolnosti jejich vzniku od návrhu až k finální podobě a také se budeme snažit přinést nějaké perličky z historie i rozhovory a vzpomínky lidí. Dnes Vám ukážeme exkluzivní fotografie z poslední dnů výroby i několik historických exponátů z počátku tvorby cenin u nás.



Původní vstupní recepce z roku 1991, která se již nepoužívala od roku 2000. Mramor s motivem mapy světa značil ideály velkolepých plánů začátku 90. let.

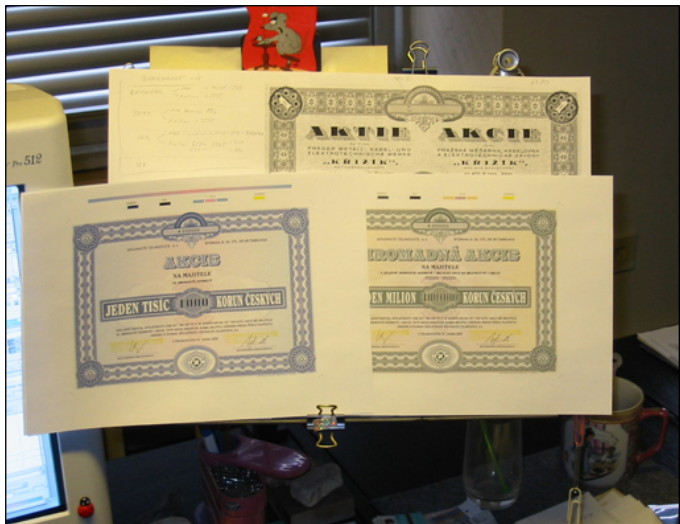


Ukázka detailu akcie dopravní firmy.

Černobílá verze představuje první nerealizovanou verzi podoby rámečku.

Barevná jež představuje finální podobu za použití dodaného motivu.

Ten nevznikl v tiskárně, ale byl dodán zákazníkem. Grafik pak má jen možnost nějakým způsobem reagovat na přání zákazníka a motiv zapracovat do akcie.



Základem každé tiskárny je oddělení grafiků a designerů, kteří pomocí speciálních programů dokáží vytvořit giloše chránící budoucí ceny.



Pro výrobu je důležité mít prosvětlené prostory a mnoho místa na rozpracované zakázky i pohyb lidí a materiálu.



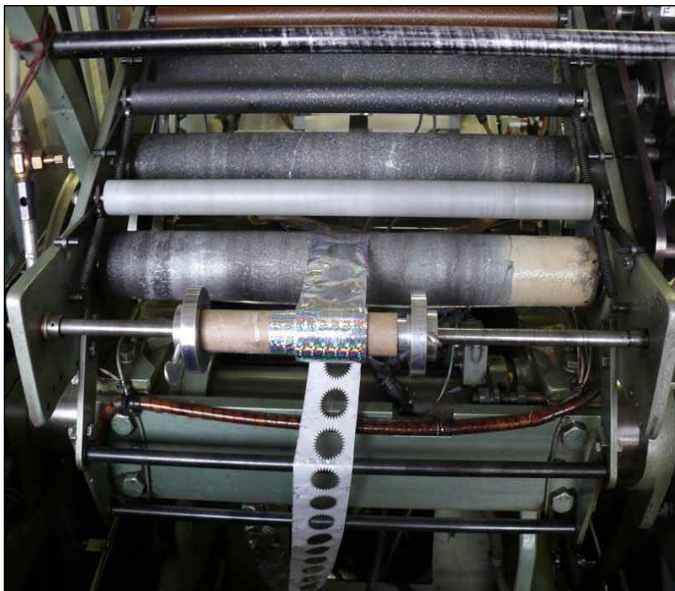
Největším strojem je pětibarevná rotačka s přídatným zařízením na perforaci apod. Tiskne jak z role do role, tak i s výstupem plochých archů.



Tiskové stroje Heidelberg GTO, speciálně upravené pro tisk cenin zvládnou tisk nejen s duhovým přechodem barev IRIS, ale dokáží dokonce nasazení číselníků pro závěrečné očíslování sledované zakázky.

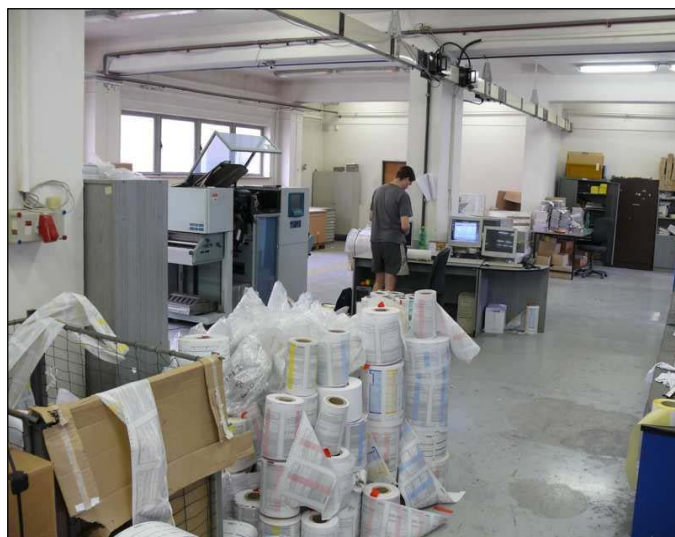


Právě probíhá tisk poslední zakázky akcií. Poté čeká stroj již demontáž. Při tisku cenin se zásadně používají přímé barvy, které si na rozdíl od jiných provozů míchá přímo sám tiskař a vytváří si tak archiv stovek odstínů speciálně vytvořených pro konkrétní zakázky. Při opakovaném tisku si s pomocí vzorku, tzv. nátupu i záznamu o složení barvy dokáže zachovat identický odstín i pro případ, že by mu barva nestačila.

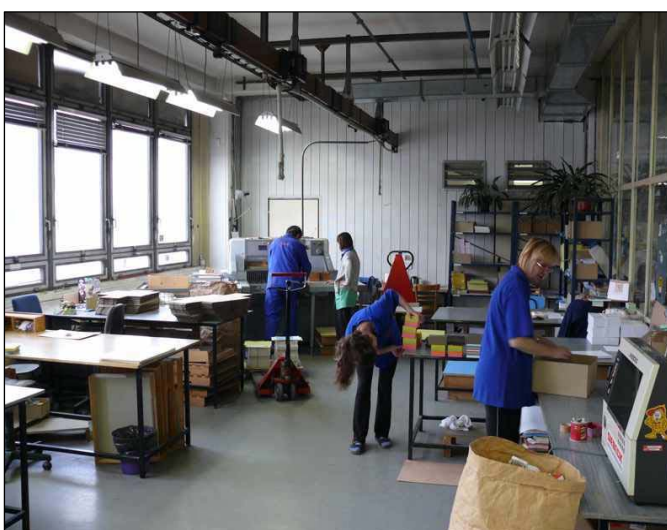


Důležitým strojem je Kluge, kde se na vytištěné archy aplikuje ražba z folií, např. hologram apod.

A opět část rotačky.



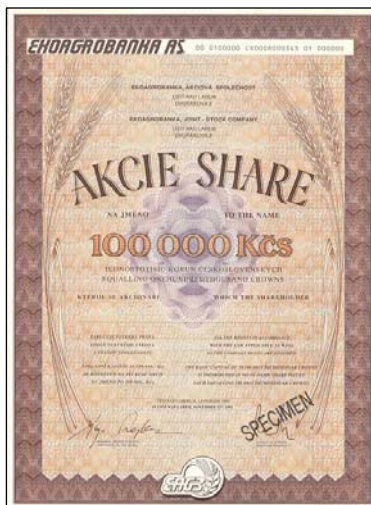
Různé stroje, které provádějí snášení archů, personifikaci dat pomocí digitálních technologií jsou důležitým nástrojem pro identifikování různých cenin, např. akcí na jméno. Snášecí stroje pak dokážou vytvořit vícevrstvé tiskoviny např. s průpísem.



Dokončovací práce se bez lidských rukou neobejde. Kontrola vytištěných archů, počítání a balení i přes rozličné stroje, které usnadňují práci jsou jen pomocníky a většinu procesu musí převzít člověk. Vycvičené oči a ruce jsou pro výstupní a revizní kontrolu ceninového provozu nepostradatelné a ne každý takovou práci zvládne. Důležitá je nejen přesnost, ale také rychlost, protože i přes obrovské zakázky je nezbytné, každý kus, každý arch přezkontrolovat a pustit jen vynikající výrobek. Nakonec se vše vrací na začátek, kdy vzniká technologie výroby, příprava zakázky a nezbytné kalkulace, které pak po zpětné kontrole končí jako podklady pro účtárnu a expedici každé zakázky.

Po důkladném zabalení následuje předání zákazníkovi a expedice. Expedování zakázky akcií v počtu milionů kusů se bez mechanizace neobejde. Tato část dodávky vážila 2.300 kg. V tiskárně následuje už jen zajištění přebytečných tisků, t.j. makulatury, vadných archů a jejich skartace a poté archivace celé zakázky a výrobního procesu. Zde se dá dohledat postupná výroba, barevnost i schvalovací proces včetně technologického procesu a spotřeby papíru.





První akcie se vyráběly do předtisknutých bianko rámečků, které ještě vytiskl Grafatisk Děčín a VSP do nich pak dotiskla texty pro jednotlivé zákazníky. (1)

Prvními většími zákazníky byly banky, které tiskly nejen akcie, ale především vkladové certifikáty. (2, 5)

Stávající podniky byly transformovány na akciové společnosti a jejich vedení se připravovalo i na privatizaci. Zejména podniky zahraničního obchodu byly

první, které připravovaly své akcie, třebaže se vlastně nikdy nepoužily. (3)

To se již u nás zavedl kód ISIN pro veřejně obchodovatelné papíry a tak většina firem si nechala podle toho připravit akcie. Mezi zvlášť vyvedené patřila akcie Hasičské vzájemné pojišťovny. (4)

Po vzniku České republiky vznikla první a vlastně doposud jediná komunální obligace v listinné podobě (6), ale i pokladní poukázka České národní banky připravená pro proces měnové odluky. Jde o hybrid mezi bankovkou, depozitem a cenným papírem. (7)

Vůbec poslední akcií je ASIT a.s. Touto zakázkou pak končí celá dlouhá řada tisku cenin v Ohradní ulici. Po dokončení této zakázky byly stroje následující den rozmontovány a odvezeny. (8)

# DAS

Dokumentační akciová společnost, vznikla 7. 10. 1998 především pro podporu a rozšiřování ceninové tvorby, tisku cenin a jejich dokumentaci. Hlavní činností je tisk akcií, dluhopisů, losů, poukázek a jiných cenin včetně přípravy grafických návrhů, tvorby nových designů a nových ochranných prvků. Součástí práce na ceninách všech druhů je jejich archivace a výzkum pro další vývoj ochrany. Proto je společnost rozdělena na tři divize, z nichž prvou jsme již představili, zabývá se hlavní činností.

Na výrobní divizi navazuje divize VÚROC - Výzkumný ústav rozvoje ochrany cenin vznikla z rozhodnutí valné hromady dnem 1. ledna 2003 a zabývá se tvorbou nových ochranných prvků použitelných na ceninách. Provádí výzkum použitelnosti stávajících ochranných prvků a jejich expertizu, pomůže při odhalování padělků a dalším zdokonalování ochrany. Zajišťuje odborná školení pracovníků přicházejících do styku s ceninami.

S oblastí tvorby a tisku cenin souvisí příprava změn u akciových společností, které souvisejí s přeměnou podoby akcií ze zaknihované na listinnou včetně veškerých potřebných dokumentů. Proto byla vedle společnosti Dokumentační a. s. založena v roce 2001 DAS CONSULTING s. r. o., která se na tyto akce specializuje a navazuje na přeměny podob, kterou majoritní společník firmy provádí již od roku 1996, kdy došlo k první přeměně akcií ze zaknihované na listinnou v ČR za jeho účasti.

Třetí divizí je Muzeum cenných papírů. Tato část vznikla 1. července 2000 po dlouhých přípravách. Jejím úkolem je založit samostatnou expozici výroby a vývoje cenin u nás i v zahraničí prostřednictvím stálé výstavy. Společnost dále propaguje tisk cenin a historii podnikání, připravuje sborníky i odborné publikace. Všeobecné povědomí o této divizi doprovází příležitostně výstavy nebo zapůjčování vzorků k jejich další reprodukci. V roce 2006 bylo rozhodnuto o výstavbě vlastní muzejní budovy Muzea cenných papírů v Praze. Za tímto účelem byl 25. června 2008 založen samostatný nadační fond, který postupně převzme aktivity této divize.

Dokumentační akciová společnost byla založena v roce 1998 a letos slaví své 10. výročí na trhu. Za tu dobu vyrobila pro stovky klientů víc než 3.660.000 kusů cenných papírů ve jmenovité hodnotě víc než 80 miliard Kč a to nejen pro české firmy, ale např. pro Slovensko, Švýcarsko a další státy v Evropě a střední Americe.



**DOKUMENTAČNÍ a. s.**  
Pod vilami 13, 140 00 Praha 4 - Nusle  
Tel: 241 740 079, Fax: 241 744 015  
Mobil: 603 545 901  
E-mail: das-mcp@volny.cz  
www.das-mcp.cz



NADAČNÍ KONTO  
**369 00 00 369 / 0800**  
Česká spořitelna, a.s.  
**220 00 74 660 / 2010**  
Fio banka, a.s.

**Muzeum cenných papírů, nadační fond.** Pod Vilami 1038/13, 140 00 Praha 4 - Nusle, IČ 28 42 98 93, fond zapsán v nadačním rejstříku MS v Praze N697. Věstník je vydáván měsíčně jako zpravodaj o činnosti fondu a jeho sbírkách. Je šířen prostřednictvím webových stránek muzea za pomoci DAS MEDIA, a. s. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Šíření všech reprodukcí i textů bez dalšího souhlasu MCP je zakázáno a podléhá autorskému a reprodukčnímu právu.